

Nro. 50.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Decembernek 20-dik napján 17, ik
esztendőben.*

Hadi Történetek.

I. Az Olasz Országi Armádiánál.

Erről azt jegyzi meg a' múlt Szombaton költ *Bétsi Udvari Diarium*, hogy rész szerént a' korán való kemény hideg, és az Olasz Országi nagy hegyek közt esett mély havak, rész szerént pedig a' Frantzia armádiához minden óldálról gyülekezett pihent truppok miatt lehetetlen vólt a' *Quosdanovich* és *Dávidovich* F. M. Lajtinántok kormánya alatt lévő corpusoknak magokat szorossan egyesíteni, ámbár mind a' két részről erejek feltett is iparkodtanak, és véres viaskodásokba bortsátkoztanak légyen a' nállok sokkal számosabb ellenséggel.

Ahoz képest, hogy mind a' mostoha idő forgása, mind a' sok hadi sanyarúság miatt el lankadt Cs. K. truppok pihenést vegyenek, mind a' két corpus téli kvártélyba szállott, még pedig a' *Quosdanoviché Basszánó*, a' *Dávidoviché* pedig a' Tridentinumi Püspökségben Alla környékén, az *Ets* folyó viz mentében, mind azért, hogy magokat ottan tsendességben ki pihenhessék, mind pedig hogy az Olasz Tyrolisnak, és belső Austriának (melly a' *Styriai*, *Carinthiai* 's *Carnioliai* Hertzegségeket, a' *Görtzi* Grófságot, és a' *Triesti* Kapitányságot foglalja magában) illendőképen fedezhessék a' ravalz ellenség fortélyaitól, és olly készületben tarthassák magokat, hogy első kedvező alkalmatossággal segítségére mehessenek *Mantua* várának.

II. A' Felső Rénsi Armádiánál.

Ennek mostani szerentsés fő vezére *Károly* Kir. Fő Hertzeg *Offenburgi* fő kvártélyából küldött utolsó hivatalbeli jelentésében, a' *Kéhli* erősnél és *Hünningeni* hid sántzoknál a' múlt hónapban történt tsatákat írja le. — Elsőben is a' *Kéhli* erősség alatt Nov. 22-ikén végbe ment véres tsatáról, 's annak következéseiről tudósítja a' Fels. Cs. udvari hadi Kancelláriát. Itten, a' mint írja, igen nagy dühösséggel tsapott ki az ellenség a' mi földi erősségeinkre, és az éjjeli sűrű köd kedvezése alatt eleinte szerentsés is vólt a' *Sundheimi* helységnek el vételében. Hanem, minekutánna onnan hátrább nyomatott trupjaink a' *contrevallationalis* lineákban öszve gyüllöttek, és a' segítségekre küldetett tartalék seregekkel magokat öszve kaptolták volna, ismét előbre nyomulván rajta mentek az ellenségen, és hosszas elmentállása után is ki küzöbölték őket onnan, mind két részről sok derék vitéz maradván a' tsata piatzon.

Igiri Ő Kir. Hertzegsége, hogy mind itten szenvedett kárunkat fel fogja jegyeztetni, mind azon derék vitézeket ki nevezni, a' kik ezen tsa-

tában mások felett meg különböztették magokat. Addig is pedig el nem halgathattya az *Orániai* Hertzegnek *Fridriknek* szembe ötlött vitéz tetteit, a' ki nemcsak személyes virtusai, hanem bölts rendelései által is gyarapította itten tapasztalt szerentsénket.

Másodszor a' *Freyburg* környéken táborozó Cs. K. corpusból azt írja, hogy az Hertzeg *Fürstenberg* F. M. Lajtinánt kormányozása alatt Nov. 28-ikán hozzá fogott a' *Hünningeni* sántzoknak és hidnak lövöldöztetéséhez, és mingyárt akkor szerentséje vólt az ottan álló hajó hidnak el rontásához, mellytől 20 hajók az ágyú golyobisok ereje által el üttetvén a' *Rénus* vize által el ragadtattak, egy nagy föveny halomra vitettettek, 's onnan a' mieink által egymás után mind ki vonattattak a' szárazra.

Ezen szerentsétől mutatott alkalmatosságot hasznunkra kívánván fordítani a' fent nevezett Hertzeg *Fürstenberg*, Novemb. 30-ik napját követt éjjeli 10 órakor a' *Ferdinánd* fő Hertzeg és *Bender* gyalog regementjeit, a' hid előtt lévő földi erősségekre küldötte, a' mellyek egy redutából az ellenséget ki üzvén, az abban találtatott három ágyút és két haubitzát bé szögezték, és ha a' *Wenkheim* regementét utánnok vezető *Neszlinger* Oberstert egy gonosz kártáts a' földre nem terítette volna, bizonyossan kezekre kerítették volna a' *Hünningeni* földi erősségeket és hidat.

A' *Neavidi* hid előtt való földi erősségeket, capitulatio mellett által adták a' Frantziák a' Cs. K. hadi seregeknek, olly reménységgel lévén, hogy ez által fegyverfűzűnést nyernetnek *Károly* Fő Hertzegtől.

Az ő Királyi Hertzegsége vezérlése alatt lévő armádiának Octobernek 2-ik napjától fogva, Novembernek utolsó napjáig következő vezérsége vólt. — Két stabalis, 6 fő tizt, 296 all-tizt 's köz ember és 193 ló hullott el. — 1 Generális, 1 stabalis, 46 fő tizt, 1833 all-tizt és köz ember,

és 315 ló sebesített meg. — 1 stabalis, 6 fő tisztt, 1245 all-tisztt és köz ember téveledtek el és estek fogságba.

A' meg holtak közt vóltak *Neszlinger* Obest. a' *Wenkheim* regementjéből; *Schmidl* fő Strázsame. a' *Módna* könnyűszerű lovas seregből; *Contrecourt* All-Hadn. az *Odonell* szabad vitézei közül, *Bosnyák* Zászlót. a' *Schlavoniai* véghelel batallionból; *Hollmer* Zászlót. a' *Wenkheim* regementjéből; *Gangerl* Kapit. a' *Ferdinánd* fő Hertzegéből; *Kellendorfer* Kapit. és *Schütz* Hadn. a' *Benderéből*.

Sebbe estek Gr. *Wartensleben* hadi Tárnokmester; *Rejmondi* fő Strázsamester a' *Pellegrini* regementjéből; *Zacherle* fő Hadn. és *Lille* Zászlót. a' *Benderéből*; *Otskay* és *Szabó* Kapit. *Castilion*, *Buts* és *Kótz* Hadnagyok a' *Ferdinánd* fő Hertzegéből; *Trautveiler* Kapit., *Mohr* 's *Hövel* Hadnagyok és *Baden* Zászlót. a' *Benderéből*; *Melichalek* és *Busche* fő Hadnagyok a' *Wenkheiméből*; *Somogyi* Hadn. és *Wajda* Zászlót. az *Antal* fő Hertzegéből; *Semsey* 's *Oreskoviz* fő Hadnagyok és *Földvári* All-Hadnagy a' *Gyulay* szabad seregeből; *Polster* fő Hadn. az első *Székely* regementből; *Horatzek* Kapitánlajtinánt a' *Banátusi* első véghelel batallionból; *Gerbert* és *Prohaska* Zászlótartók a' a' *Alton* regementjéből; *Wnorowsky* Kapit. a' *Wenkheiméből*; *de los Rios*, *Klauzal* és *Kornmann* Kapitányok, *Jannek* fő Hadn., *Nomis* All-Hadn. és *Grosz* Zászlót. a' *Károly* fő Hertzegéből; *Zalesky* Kapit. *Stain* fő Hadn. a' *Kaunitzéből*; *Mang* Kapit. és *Quosdanovich* 's *Jenison* Zászlótartók a' *Wartenslebenéből*; *Hofmann* és *Wratislaw* fő Hadnagyok és *Balberiz* Zászlót. a' *Kolloredó Józseféből*; *Kaiser* Kapit. a' *Reisinger* granatéros batallionnyából; *Harnischer* fő Hadn. a' *Keglevits Uhlánus* seregeből; *Roscha* fő Hadn. és *Transky* Adjutáns a' *Módenai* könnyűszerű lovasok közül; *Schaeffer* fő Hadn. a' *Zeschvitz* vasas regementjéből; *Borovják* All-Hadn. a' *Wurmser* szabad seregeből; *Nagy* fő Hadn. a' *Császár* husz. regementjéből; *Odonell* Kapit. az *Odonell* sz. seregeből.

Fogságba estek: *Otskay* Obristlajt. a' *Ferdinánd* fő Hertzeg regiment.; *Hofmann* Zászlótartó a' *Károly* fő Hertzegéből; *Charzefsky* és *de la Strada* Hadnagyok a' *Módona* K. Sz. seregéből; *Henrion* fő Hadn. a' *Latouréból*; *Bleul* fő Hadn. a' *Trieri* seregéből; és *Kolletich* Kapit. a' *Warasdi* végheli batallionból.

Olasz Ország.

A' Fels. *Nápolyi* Király és *Frantzia* Respublika közt, a' múlt *Octobernek* 10-dikén kötött és a' 42-ik szám alatt költ *Magy. Kurirnak* 651-ik és 661-ik lapjain le iratott békességnek, *Nov. 2-ik* napján azon Fels. Fejedelem által lett ratificatióját ekként adja elő, az úgy nevezett *Gazette des deux Pontes* közönséges levél: „*Mi Ferdinánd Isten kegyelméből kettős Siciliának és Jérusálemnek Királya, Spanyól Ország Infansa, Pármának, Piacenzának és Castrónak Hertzége, Toskanának örökös nagy Fejedelme s. a' t.* Mindeneknek tudtokra adjuk, hogy a' mi rendkívül való követünk *Belmonte Pigmatelli* Hertzeg, és a' *Fr. Respublikának* külső dolgokra ügyelő ministerje *Delacroix* *Károly* által *Octob. 12-ik* napján tökéletességre vitetett békességet jóvá hagyjuk, annak minden világosan ki tétetett tzikkelyeit, mind mi magunkra, mind successorainkra nézve bé veszük, meg erősítjük és ratificáljuk, igaz hitünkre 's Királyi szavunkra igirvén, hogy mi azokat tökéletesen meg tartani, óltalmazni, és jobbagyaink által is meg tartatni el nem múlatjuk, 's azokat sem egyenesen sem ellenkező módon (*nec directe, nec indirecte*) meg nem sertjük s. a' t. *Nápolyban* *Novembernek 2-ik* napján 1796. *Ferdinánd Király.* — *Fabrizio Ruffo.*

Cacault úr, a' kit a' *Párisi* Directorium olly végből küldött vala *Romába*, hogy a' Sz. Pápával el kezdődött, de véletlenül felbe szakadott békességes traktát ismét munkába vegye, *Nov. 19-ikén* audentiára akart menni Ő Szentségéhez, de oda nem botsáttatott, hanem a' *Status Titok.*

hoz, *Busca* Kárdinálishoz utasítatott. — Az evvel való conferentziája igen rövid ideig tartván, sokan úgy vélekednek, hogy inye ellen való választ vett volna az említett Kárdinálistól. Ugy is kell lenni, mivel valaminth már annakelőtte, úgy azóltatól fogva is meg kettőztetnek az egyházi Birodalomban a' hadi készületek.

Egy *Romában* költ maganos levél azt hirdeti, hogy az említett Fr. Követ és Minister által, arra kötelezte volna magát a' *Párisi* Directorium, hogy az Ő Szentségével szereztetendő békességnek elközöltetése végett, tellyességgel nem fogja magát az egyházi és vallásbeli dolgokba többé elegyíteni, hanem olly feltetéseket terjeszteni eleibe, a' melylyek egyedül a' politika dolgokat tárgyazzák. — Arra való nézve kéreti Ő Szentségét, engedjen *Cremában* közönséges gyűllést tartatni, 's arra egy Praelatust küldeni a' békességes traktának folytatása végett. — Mindezekre azt válaszolta Kárdinális *Busca* Status Titoknok, hogy valameddig *Bonónia*, *Ferrára* és *Avignon* vissza nem adatatnak a' *Római* udvarnak, addig sem a' békességes traktába botsátkozni, sem azon Congressusra senkit is küldeni nem fog Ő Szentsége.

A' *Maylandi* Hertzegségnek Frántzia erőszak által lett el foglaltatása után, azzal tsábitották a' szabadságnak és egyenlőségnek apostolai a' tudatlan kösséget, hogy nem ők, sem nem más valaki, hanem maga a' nemzet fogná maga magát kormányozni, és tettése szerént való törvényeket szabni maga magának. Ezt a' szemfényvesztő igiretet elméjében tartván még most is a' köz nép, Novemb. 15-ikén a' városnak néhány osztályaiban nagy számmal öszve gyűlvén, magát *Lombardiának* fejévé akarta tsinálni. Értésére adatván e' dolog az ott lévő Fr. kormányozónak, leg ottan fegyveres embereket küldött az öszve gyűltek ellen, a' kik noha nagy munkával esett, de tsak ugyan széllyel szórták őket. — A' következő napon pedig egy hirdetményt tétetett közönségessé, mellyben minden vagy közönséges,

vagy magános helyeken való öszve gyüllést, kivén az Isteni tiszteletre való öszve sereglést, keményen meg tilalmazott. Az illyetén gyülléseknek indító okai, leg alább hat hólnapig tartó tömlötzre fognak büntettetni, a' kik pedig a' polgári előjárokknak engedelmeskedni, és azon gyüllésekből ki menni nem akárnak, mint a' köz bátorságnak meg háboritói kemény halalos büntetés alá fognak vettetni. Hasonló sorsra fog az jutni, a' ki a' nap nyugta után fegyveres kézzel fog találatni az útzákon.

Azon hazug vádakhoz, a' mellyekkel *Buonaparte* Generális a' *Módenai* uralkodó Hertzeget igasságtalanúl vádolta, és a' mellyekről a' *Magy. Kurir*, e' folyó hólnapnak 9-ikén költ 47-ik darabjának 741-ik 's több lapjain már emlékezett, ez is hozzá járúl, hogy a' nevezett Hertzeg a' *reá vettetett hadi sattsot*, nem a' maga *kintstárából*, a' mint *igirte vala*, *fizette ki*, hanem a' *Módenai és Reggioi lakosokkal akarta le fizettetni*? Erre a' nevezett Hertzeg azt felelte, hogy noha ő soha sem kötelezte légyen is magát azon hadi sattsznak le fizetésére, még is mindazáltal nyomorúságba esett jobbágyaihoz való jó indúlatjától ösztönöztetvén, nagy summa pénzt ajándekozott, és közönséges adajoknak nagy részét is el engedte nékiek, mellynek mind sok rendbeli, mind nevezetesen Augustusnak 31-ik napján ki adatott parantsolatjai, nyilván való tanúbizonyságai lehetnek.

Utollyára azzal is vádolták a' Frantziák a' *Módenai* Hertzeget, hogy a' *Mantuai várban fekvő Cs. K. katoná örizetnek taplálására számos szekér eleséget küldött volna tartományaiából*. Ezt a' vádat ekként táfolta meg a' Hertzeg, hogy az ő parantsolatjából leg kissebb sem küldetett a' *Mantuai* örizetnek, arról pedig, hogy néhány jobbágyai a' nagy szükségtől, nevezetesen, a' *reájok vetett hadi sattsznak terhétől kényszerítetvén*, némelly eleséget oda vittének, vagy vinni igyekeztenek, ő semmit nem tehet, és ezeknek hibái-

kat néki magának tulajdonítani nagy igazságtalanság volna.

Nápoly városában *Károly* napján hirdettetett ki a' Frantzia Respublikával kötött, és a' Király által is ratificáltatott békesség, mellyen felettébb örvendezett a' sokaság.

Frantzia Ország.

Mercier az 500 személjek tanátszában nem ré-
giben azt adta fel, hogy a' szegény emberekre való
nézve, igen jó volna egy nemzeti lotteriát fel-
állítani, a' melly az ő szerentsétlenségeknél könny-
nyebbítésekre, vigasztalásokra, le-tsendesítésekre,
az ő sorsoknak meg-jobbulások iránt való remény-
ség meg szerzésére, és egy kedves el-tsábítottatok-
ra fogna szolgálni. Különben is a' lotteria játék
nem olyan erkölystelenesség lévén, a' mint azt kö-
zönségesen fölölle szokták erőssíteni; mert az
igaz erkölysiség, az emberek meg-ismérésében áll;
már pedig az emberek természetek szerént hajlan-
dok a' játéokra. — *Boissy*, 's vele együtt mások
sokan, nagyon ki-kölytenek vala a' *Mercier* ezen
fel-adása ellen, melly iránt végre a' határozta-
tott-meg, hogy az, a' nagyobb meg-visgalásnak
okáért, az Ország jövedelmére ügyelő Finantz-
Commissiónak adattassék által.

30. Nov. tartott gyűllésbe vezette bé a' külső
dolgokra ügyelő Minister *Delacroix* a' Fels. Szárdi-
niai Király első rangú követjét Gr. *Balbo* Urat, a'
ki ekként adta elő a' reá bizatott dolgot: „Polgár
Directorok! A' Király az én Uram soha sem völyt
ellensége sem a' ti nemzeteteknek, sem kórmány-
széketeknek. — Egyedül a' szerentsétlen környül-
állások adtak kezeibe fegyvert. — Ezen böl-
dogtalan háborúnak kezdetétől fogva szüntelen ohaj-
totta a' békességet. — Ennek tökélyletességre lett
menetelétől fogva híven meg tartotta azt. — Ti
is meg esmértétek és helybe hagyátok az ő erán-
tatok való jó indúlyját. — Az ő tulajdon hazna,
melly a' nép böl-
dógságával el válhatatlanul ösz-

ve vagyon köttetve, kötelezi ötet a' ti barátságokra, bizonyosan a' Frantzia nemzet bődögsága is kötelez titeket jó barátoknak szerzésére. E' két Statusnak baratsága mozdúlhatatlan fundamentomra vagyon épittetve, mellynek további épitetése reám bizatódott. — Szerentsém vagyon credentialis levelemnek elötökbe való terjesztésére; mellyből a' Királynak hozzám való bizodalalmát látni fogjátok s. a' t."

Lord *Malmesbury* és *Delacroix* Ministerek még sem egyezhettek meg a' békességnek praeliminaris tikkelyeiben, mellyről bővebben fogunk a' jövő posta napon értekezni.

Orosz Birodalom.

Meg hólt II. *Katalin*, így szól egy közönséges levél, a' ki nem utolsó helyet érdemel a' nevezetes affzonyok közt, a' ki szerentsés uralkodása, az igazgatásban való böltsessége és okosága, Birodalmainak öregbitése, a' tudományoknak és szép mesterségeknek tökelletesítése eránt mutatott buzgósága által halhatatlan emlékezet szerzett önnön magának. — Birodalmát sok Európai, Asiai, és Amériikai tartományokkal, nevezetesen *Krimiával*, *Lythvaniával*, 's több Lengyel Országai tartományokkal, és nem régiben is a' Persiai Birodalomnak fő városával *Derbentel*, 's annak környékével öregbitette, úgy annyira, hogy az Orosz Birodalom a' jelenvaló időben nagyságára nézve egész Európát felül haladja, hanem, mivel északi Asiai tartományai igen terméketlenek, sivatagok, következésképen népetlenek, 26, vagy 27 millió lakosoknál többet benne találni nem lehet. — Valamiképen szélesen ki terjedt Országai határainak ki terjesztésében: úgy azoknak bődögitatásokban is fáradhatatlan vólt II. *Katalin*. — Sok kietlen pufztaságokat, ingoványos helyeket, a' mellyek annakelőtte vad állatoknak lakhelyei vóltának, szép városakká, falukká, kies kertekké, gabona termő földekké és legelő mezőkké változtatta által — 260 várost épitetett a'

maga költségén — számosabbakat ékesítetett fel. Császári lakó helye *Pétersburg* vagy *Péter vára* (mellynek első fundamentomát I. *Péter* Czár vetette meg) uralkodásának kezdetekor, tsak nem egészen fa épületekből állott — most pedig kö épületekkel és számos palotákkal ékeskedik. — A' tudományok és szép mesterségek, a' mellyek annakelőtte még tsak nevekről sem vóltak esméretesek az Orosz Birodalomban, az ő bóldog uralkodása alatt, óriási lépésekkel mentenek elő, a' tudós embereknek pedig sohol is annyi betsületek nem vólt, mint ő előtte, a' kiket Európának minden tartományaiból nagy fizetésre hivatott magához. — A' *Pétersburgi* Császári könyvtár, a' benne lévő könyveknek számára, és betsére nézve, a' *Vatikánai*, *Bétsi*, és az úgy nevezett *Boyleiana Londoni* könyvtárakkal vetekedik. — Az építő, képfaragó, rézmettző és festő mesterségeket — a' föld miveltést, a' mezei gazdaságot, a' külömbkülömbféle fabrikákat, manufacturákat, és kereskedést nagy tökéletességre vitte. — Sok iskolákat, nevelő, és ügyefogyottokról gondviselő házakat építetett; egy szóval igen sok virtusokkal tündöklő fejedelem asszony vala ez. — De még azt sem kell el mellőznünk, hogy ő nemtsak birodalmainak kórmányozásában, hanem e' mellett a' tudós munkáknak olvasásában is fáradhatatlan vólt, mellynek elegendő tanúbizonyságai 1) az ő tulajdon pennája által készitetett katekismus, mellyben, mit kellyen hinni és mivelti a' jó keresztény embernek, fundamentomosan meg mutatta. 2) Azon törvény könyv, mellyet ennekelőtte két esztendővel irt és adott ki, és a' melly már most minden polgári és törvényes dolgokban sinórmértéknek tartatik. — Udvart igen fényest tartott, mellynek ditsőségét bámúlva szemlélték az idegenek. — A' nagy érdemű embereket Császári módon szokta meg jutalmaztatni. — Az ez előtt két esztendővel meg hólt Hertzeg *Potemkinnek* 3 millióból álló jövedelmet rendelt esztendőnként. *Romanzow* fő vezérnek a' Törökökön vett fényes győzedelmeit egyszerre 7000 jobbággal és egyné-

hány faluval jutalmaztatta meg. — A' magános társalkodásban különös nyájasságot és emberséget mutatott. — II. *József* Császárt minden idejéből Európai fejedelmeknél fellyebb betsülte.

Reménytelenül történt halála után egyetlen egy fia és örököse *Paul Petrovits* ült az uralkodó székbe, a' ki Octob. 1-ső napján 1754-ik esztendőben született e' világra, és elsőben, t. i. 1775-ben April. 26-ikán *Wilhelminával*, IX. Lajos *Hesszen-Darmstadt*, Hertzeg leányával; ennek halála után mászodszor *Sofia Dorottya Augustával*, a' mostan uralkodó *Würtembergi* Hertzeg leányával, Octob. 6-ikán 1776-ban lépett házassági életre, a' kivel hét élő gyermekeket nemzett. — Ezt a' Fejedelmet, a' ki I. *Pál* név alatt kezdett uralkodni, ekként ábrázollya le egy tudós utazó: Igen érzékeny lélekkel bíró, az emberiséget, és annak boldogságát mindennél fellyebb betsüllli — éretti elméjű, keveset de okosan szóló, fontosán gondolkozó, minden heves indulatoktól üres, a' hízeltkedő udvariakat útáló, másokról való itélet tételében nem hirtelenkedő, alázatos, mindenek eránt emberséges, és a' leg szegényebbhez is le erefzkedő Fejedelem. — Nagyobb gyönyörüséget talál a' familiájával való társalkodásban mint az udvari fényes pompában. — Háladatos azok eránt, a' kik ötet ifjúságában nevelték és tanították. — Gróf *Panin Miklós Ivanovits* kedves udvari mesterét, 's annakutánna külső dolgokra ügyelő ministert, nemtsak életében betsülte, hanem 1783-ik esztendőben halálos ágyában is meg látogatta, 's háladatos könyvekkel kisirte sirjához.

Ez a' nagy reménységű Fejedelem következő hirdetmény által tétette közönségesse a' maga uralkodásának kezdetét: „Mi első *Pál*, Isten kegyelmességéből minden Ruffzusoknak Császárijok és örökös Urok s. a' t. minden hiv jobbágyainknak adjuk tudtokra, hogy minekutánna a' leg főbb valóságnak akarátja szerént, a' mi leg kedvesebb asszonyanyánk a' Ruffzusoknak Császárnéja és örököse II. *Katalin*, 34 esztendei uralkodása után,

Novemb. 17-ik napján, a' mi, és egész Császári Házunk nagy szomorúságára, ezen ideig tartó életből az örökké valóba által költözött volna: Mi, öseinktől örökösön reánk szállott Császári székiünkbe bé léptünk, és minden hiv jobbágyainknak parantsollyuk, hogy a' mi hiveségünkre való esküvést tegyék le. Mi pedig a' mindenható Istent kérni fogjuk, hogy szent áldásával minket segítsen a' reánk tétetett nehéz tehernek az Országunk hasznával, és hiv jobbágyainknak bölcsőségével való viselésére. — *Költ Petersburgban, Novemb. 17-ik napján 1796-ban.* — A' Tanács (igy neveztetik a' Pétersburgi fő kormányfőszék) és minden ott lévő polgári székek, még azon nap le tettek a' hódolásra való hitet.

Svétzia.

Stockholmból Nov. 18-kán. A' *Gustav Adolf* Statuája ló háton az észak felől lévő külső város nagy piattzán, tegnap állittatott-fel nagy pompával, mellynek alkalmatosságával, az oda való katonai őrizet parádéra ki-álván, maga a' Király Ő Felsége kommandirozta őket; minekutánna pedig a' ki-állott katonák, a' magok puskáikkal a' meg-halálozott nagy vitéz tiszteletére két rendbéli *Salvét* adtanak volna, azokat a' ki-szegzett ágyúk dörgéseik követték. — A' Frantzia Respublikánál lévő követté, a' Király *König* nevű urat nevezte-ki, ki is *Hámburgi* születésű, és *Schottlandban* neveltetvén-fel, a' *Párisban* annakelőtte vólt *Svétziai* követnek Secretariussa, vólt egynéhány elztendővel pedig ez előtt a' Királyt Német nyelvre tanította vala.

Török Birodalom.

A' *Konstantzinápolyban* lévő Frantzia követ Minister *Aubert Dubayet*, a' *Reis-Effendihez*, az az, a' külső dolgokra ügyelő Török Ministerhez küldött officialis jegyzésében azt kívánta, hogy a' *Provinciai Grófnak*, vagy inkább *XVIII. Lajos*

Királynak oda küldetett, de a' Fényes Porta által bé nem vétetett Plenipotentarius Követje leg ottan küldetessék ki a' Török Császári Birodalomból, a' melly kívánságára még eddig semmi categorica feleletet nem vett, ketség kívül nem is fog venni. — Azt is kívánta *Aubert Dubayet*, hogy Moldva és Oláh Országokban tegyen egy bizonyos Görög embert Frantzia közönséges Consullá; de mivel erre is semmi válaft még nem vehetett, addig is, mig a' Fényes Porta magát arra meghatározhatná, a' maga követségének titoknokját küldötte *Moldvába*, holott sok Lengyel Patriótak mondatnak tartózkodni. — *Verninac*, a' Fr. Respublikának *Aubert Dubayet* előtt való *Konstantzínápolyi* Követje, parantsolatot vett a' Directoriumtól a' *Párisba* való vissza menetelre, és már ki is indúlt onnan. El menetele előtt, a' szokás szerént egy szép nyuszto mentével, és egy tzifra szerzámmal fel ékesitetett paripával ajándekoztatott meg a' Török Császár nevében.

A m é r i k a.

Generális *Washington György*, az északi Amériki Szabad Respublika fő kórmányfzékének, az ügy nevezett Filadelfiai Congressusnak sok elz-tendőkig vólt Elöülöje, és azon Köz Társaság armádiájának Generálissimusa, nyugodalomra tette magát. Közönséges helyen mondott bútszó beszédjében az egymás közt való egyességre, Constitutiójoknak védelmezésére, az Isteni félelemre, jámbor életre, a' szomszéd nemzetekkel való baratságra, azokkal kötött szövetségeiknek szoros meg tartására, a' mezei gazdaságnak, kereskedésnek és manufacturának gyakorlására kérte és intette a' szövetséges tartományokat, 's azt is szivekre kötötte, hogy kerüllyék el az Európai politika változásokban való részvételt.

Az *Amériki* Respublikában 8 kerületek, 5 városok, 's két tudós Társaságok viselik az ő nevét. A' városok közt leg nevezetesebb *Marylandnak*

ennekelötte két esztendővel építeni kezdetett *Washington* nevü fő várasa, mellynek fundamentomát olly végből vetették meg a' szövetséges tartományok, hogy 1800-ik esztendeig tökéletességre vitetvén, oda tétettség által a' *Filadelfiai* Congressus gyűllésének helye. — A' *Whitemountains* nevü és hosszasan ki nyúlt *Amerikai* hegynek a' leg nagyobb részét is *Washingtonnak* nevezték a' lakosok, mellynek perpendicularis magassága 10000 lépésni.

Le tett hivataljának el nyérése végett két nevezetes ember competal egymással, úgymint, *Adams* és *Jefferson*, a' kik politicum principiumaikra nézve különböznek egymástól. — Az *elsőbb* nemcsak beszédjében, hanem irasában is fundamentomos és világos, buzgó barátja a' *Washington* systemájának, és így mind a' kereskedők, mind a' várasok, mind mások, a' kik az aristocratico — democratica igazgatásnak formáját kedvellik, ötet igen szeretik, és kívánnják előüléségre emelni. — Az *utólsóbb*, t. i. *Jefferson* világos barattya a' mértékletesebb democratiának, és mindenkor ellenzője vólt a' *Washington* békességes planumának, 's erre nézve jobban kedvellik ötet a' tenger széleken lakó birtokosok. — Az ő vele egyet értőknek száma igen nagy *Virginiában* és *Marylandban*, melly a' Frantzia Országi, Hollandiai és napnyugoti Indiai Emigransokkal nagyon meg szaporodott. — Minthogy igen nagy correspondenciája vagyon az Európaiakkal, úgy nézik ötet az ő követői, mint a' politika híreknek tárhazát. — Élete módjára nézve nagyobb világiságot mutat competens társánál.

A' Báró Febur Tudósításának hátra maradt utólsó része.

Sokan olly értelemben vagynak, hogy a' hérniát (ölességet, meg szakadást, vagy tökösséget) lehetetlen vólna meg gyógyítani. Igen is lehetetlen a' már meg rögzöttet, a' koros embereket, és

a' béleket tartó zsák szakadásától származottat. — De a' még jó erejében lévő emberekét, a' meg erőltetéstől származottat, és a' hol a' beleket tartó bőrzsák még egész, bizonyosan meg lehet a' jó készült kötök által gyógyítani, kivált ha a' Báró Úr által találtatott és készített szerrel 3 hónapig jól és rendesen élnek a' patiensek. A' gyermekek, ifjak és az 50 eszendőn alól lévő emberek rövidebb idő alatt is reménylhetik meg gyógyulásokat.

Az Anglusoknál és Olaszoknál nem egyes, hanem töbnire kettős szakadás ellenvaló kötöt viselnek, meg lévén ők arról győztetve, hogy az egyes kötőnek nyomása által, a' bélek egy oldalról a' másokra menni igyekezzenek, és így újabb szakadást okozzanak, melly nyavalyájokat nem az egyes kötök nyomásának, hanem öregbedő esztendeiknek szokták az emberek tulajdonítani.

Egyebeket el halgatván, a' Báró Úr által készítettetett külömbkülömbféle hernia ellenvaló kötöknek árrát határozza meg. 1) Az Anglus tollal és elasticum gummival készítettetett, és lágy irhával bé vont kötőnek az árra 3 arany, a' melylyet pedig az izzadságnak, és kedvetlen szagnak el távoztatására tafotával borit bé, annak arra más fél forintal nevededik. 2) A' melly kötőnek a' tolla olly gyenge és hajló, mint az órának a' tolla, azon testét egészlen bé borittya, és a' melylyet éjjel is minden alkalmatlanság nélkül viselni lehet, annak 4 arany az árra. 3) A' praeservans, az az, az ölességet vagy szakadást el távoztató kötő, mellyel a' lovaglásban, kotsizásban, fechtirozásban, tántzban, közönséges helyeken való kemény beszédben, hurutban, okadásban, 's több effelé esetekben szoktak az Anglusok élni, és a' melly igen jeles és alkalmas, 8 aranyban kerül. — Továbbá találtatnak a' nevezett Báró Úrnál a' hernia és vizellet nem tartatása ellen való, Anglus tollakkal, és elasticum gummival készítettetett kötök is; mind ennek, mind amannak 3 aranyra tette az árrát.

Végtére készített a' sokszor nevezett Báró Úr ezen nyavalyának, tudniillik, a' szakadásnak gyógyítására egy olly derék szert, mellyből egy egész pint kivántatik az egész curára, és 6 aranyért adatik. — Evvel következő módon kelletik bánni: Egy darab fejer gyenge gyóltstot vagy váfznat négy rétre hájtván és az említett szerbe mártván a' szakadásra kell tenni, és a' szakadás ellen való kötöt szorossan reá kötni, még pedig napjában háromszor. De hogy a' kötőnek fel óldásával a' szakadás újobban ki ne jöjjön, le kelletik ülni, 's egy kevéssé hanyat fekünni, avagy háttal valamihez támaszkodni, és éjjel is testén tartani a' szakadás ellen való kötöt, ennekfelette minden heves indúlatokat el kell távoztatni, és a' kúra alatt, sem önként való hurut, sem orr-fújás által nem kell próbálgatni a' gyógyító szernek hasznát.

És nemtsak a' kúra alatt, hanem még azután is egész három hólnapig magan kell a' szakadás ellen való kötöt tartani. — Sőt még annakutánna is *praeservative*, a' lovaglásban, tántzolásban, fechtirozásban, a' közönséges helyeken tartani szokott beszédben, éneklésben, és hurutban s. a' t.

A' ki nem személye szerént, hanem levele által kiván illyetén szakadás ellen való kötöt magának szerezni: szükség a' teste daganatjának vastagságát és hosszúságát tzérnával, avagy sinórral meg mérni, 's azt a' nevezett Báró Úrnak meg küldeni, a' mellyhez szokott a' szakadás avagy tökösség ellen való kötő alkalmaztatni, és azt is meg irni, mellyik oldalon légyen az, és ha le száll, könnyen vissza lehet e' azt nyomni vagy pedig nehézen és fájdalommal.